
יופי מסוכן

עם כל יום שעובר מתגלים עוד ועוד ממצאים חדשים בנושא סרטן השד, ששופכים אור על המחלה שפוגעת באחת מכל שמונה נשים בישראל. כך, למשל, רק לאחרונה [אותרו מעל 100 גנים](#) שקשורים לסיכון מוגבר לחלות במחלה. על אף חשיבותה, התורשה אחראית רק [למיעוט ממקרי סרטן השד](#), מה שמעלה את האפשרות [שגורמים סביבתיים](#) מגדילים את הסיכון לחלות במחלה. נתונים חדשים חושפים שהמחלה עלולה להיות מושפעת מגורם סביבתי שניתן למצוא בהיקף כזה או אחר בחדר האמבטיה של כמעט כל אישה. על [פיתח אמריקאי חדש](#), קיים קשר בין שימוש במוצרי טיפוח וקוסמטיקה בתדירות גבוהה יותר לבין סיכוי גבוה יותר לחלות בסרטן השד.

47 אלף נשים

במחקר, שהתפרסם לאחרונה בכתב העת *Perspectives Health Environmental*, השתתפו כ-47 אלף נשים בין הגילאים 35-74. כל הנשים היו בריאות כשהן נרשמו למחקר, אך לכולן הייתה לפחות אחת שחלתה בסרטן השד. הנשים דיווחו באיזו תדירות הן משתמשות ב-48 מוצרי טיפוח שונים, משלוש קטגוריות: תכשירי יופי (כגון שפתון, צללית, בושם ולק ציפורניים), תכשירי שיער (כגון שמפו, קונדישנר וצבע לשיער) ותכשירי עור (כגון דאודורנט, קרם פנים וקרם גוף). החוקרים חילקו את תדירות השימוש במוצרים מהקטגוריות השונות לשלוש רמות: גבוהה, בינונית ונמוכה. בחלוקה זו התייחסו החוקרים גם להבדלים בין המוצרים: כך, לדוגמה, שימוש של חמש פעמים או יותר בשבוע בקרם ידיים הוגדר כתדירות שימוש גבוהה במוצר. גם שימוש של פעם בחודש בלבד בצבעי שיער, שמיועדים לשימוש תדיר הרבה פחות, הוגדר כתדירות שימוש גבוהה

במחקר נמצא שלנשים שמשתמשות בתכשירי היופי בתדירות גבוהה או בינונית היה סיכוי גבוה יותר ב-13-15 אחוז לחלות בסרטן השד מאשר לנשים שמשתמשות במוצרים בתדירות נמוכה. תצלום: Unsplash on Street Jamie החוקרים עקבו אחר מצבן של הנשים מרגע ההרשמה למחקר ולמשך כ-5.5 שנים נוספות בממוצע. במהלך פרק הזמן הזה, כ-2,300 מהן חלו בסרטן השד. מבין הנשים הלבנות, שהיוו את הרוב המכריע של המשתתפות במחקר, נמצא שלא להשתמש במוצרים מקטגוריית תכשירי היופי בתדירות גבוהה או בינונית היה סיכוי גבוה יותר ב-13-15 אחוז לחלות בסרטן השד מאשר לנשים שמשתמשות במוצרים בתדירות נמוכה. גם שימוש במוצרים מקטגוריית תכשירי העור השפיע על הסיכויים לחלות בסרטן, כשלנשים שמשתמשות במוצרים בתדירות גבוהה היה סיכוי גבוה יותר ב-13 אחוז לחלות במחלה מאשר למשתמשות במוצרים בתדירות נמוכה. לא נמצא במחקר קשר בין תדירות השימוש בתכשירי שיער לבין הסיכוי לחלות בסרטן השד. במוצר זה.

שיבוש פעולה הורמונלית

מהו בעצם הקשר בין מוצרי טיפוח וקוסמטיקה לבין סרטן השד? ההשערה היא שהתשובה נעוצה בהשפעתם של המוצרים על המערכת ההורמונלית שלנו. "ידוע שסרטן השד מושפע מפעילות הורמונלית", אומר ד"ר חגי לוין, ראש מסלול בריאות וסביבה בבית הספר לבריאות הציבור של הדסה והאוניברסיטה העברית. "ואנחנו יודעים שבמוצרי איפור וקוסמטיקה רבים יש חומרים שמשבשים את הפעילות ההורמונלית". מדובר בחומרים כגון פתלטים, פרבנים ופנולים, שעלולים לגרום לבעיות בריאותיות שונות, כגון [פגיעה בפוריות](#). מעבר לכך, קיימות עדויות מסוימות לכך שפתלטים קשורים לסיכון גבוה יותר לסרטן השד. המחקר החדש הוא הראשון שבחן את הקשר בין דפוסי השימוש במוצרי הטיפוח והתחלואה בסרטן השד. קיימות השערות שלפיהן המשבשים

ההורמונליים שמצויים במוצרי הטיפוח מחקים את ההשפעות המסרטנות של חשיפה לאסטרוגנים. אלה הם הורמוני המין הנשיים העיקריים, שאחראים בין השאר להתפתחות רקמת השדיים. עם זאת, האסטרוגנים נמצאו גם כקשורים לרמת סיכון גבוהה להופעת סרטן השד ולהתפתחות מואצת של המחלה, מכיוון שהשפעתם מעודדת הצמיחה עלולה, במקרים מסוימים, לגרום גם לצמיחתה של רקמה סרטנית בשד. יש לזכור שהקשר שנמצא במחקר אינו בהכרח סיבתי, כלומר, אפילו שתדירות השימוש במוצרי טיפוח והעלייה בסיכון לסרטן השד קשורים זה לזה, הראשון אינו בהכרח הגורם הישיר והבלעדי לשני. מעבר לכך, כל תכשיר טיפוח מכיל שלל מרכיבים ששונים מאוד זה מזה, והמחקר החדש לא כלל בדיקה של השפעתם האינדיבידואלית של מרכיבים, אלא רק של תבניות השימוש הכלליות במוצרים מכל קטגוריה. בנוסף, התכשירים השונים עשויים גם להשפיע זה על פעולתו של זה, דבר שלא נבדק אף הוא במחקר הנוכחי. "קשה מאוד לחקור את התחום הזה", אומר לוין, "אם כי זה כמובן שלא מבטל את תוצאות

המחקר החדש לא כלל בדיקה של השפעתם האינדיבידואלית של מרכיבים, אלא רק של תבניות השימוש הכלליות במוצרים מכל קטגוריה. תצלום: on Digital Element5 Unsplash

מודעות למרכיבים

סרטן השד הוא [הסרטן השכיח ביותר בנשים](#) מכל קבוצות האוכלוסייה, בישראל ובעולם. כ-4,500 נשים מאובחנות מדי שנה כחולות במחלה בישראל, והיא הסרטן הקטלני ביותר בנשים מכל קבוצות האוכלוסייה בישראל. מספר הנשים שהמחלה מאובחנת אצלן מוסיף לעלות בכל העולם, כשעיקר התחלואה היא בנשים מעל גיל 50. התמותה כתוצאה מהמחלה ירדה באופן משמעותי מאז תחילת השימוש בממוגרפיה כאמצעי שגרתי לגילוייה המוקדם. משרד הבריאות ממליץ לכל אישה בגיל 50-74 לעבור בדיקת ממוגרפיה פעם בשנתיים. היקף השימוש במוצרי טיפוח אישי משתנה בין נשים שונות, אבל גם נשים שלא מתאפרות באופן כבד בכל בוקר משתמשות לפחות במוצרי טיפוח בסיסיים כמו דאודורנט. על פי סקר שנערך בארה"ב, נשים משתמשות בכ-12 מוצרי טיפוח אישי שונים. ¹ ורבע מהנשים משתמשות בכל יום ב-15 מוצרים או יותר. אז מה אנחנו יכולות לעשות על מנת לצמצם את הסיכון לבריאות שלנו ממוצרי הטיפוח? קודם כל, להיות מודעות למרכיבי התכשירים שאנחנו משתמשות בהם. "יש בשוק מוצרים ללא פתלטים ופרבנים, כשבחרים מוצר מומלץ לבדוק מהן החלופות שקיימות", אומר לוין. מעבר לכך, לפני שאנחנו שמות חומרים על הגוף שלנו, כדאי לחשוב האם אנחנו באמת צריכות אותם. "מומלץ להשתמש במוצרים לפי הצורך, לא להשתמש בהם כשלא זקוקים להם, ולהסיר איפור כשלא צריך אותו יותר", מסכם לוין. **בעקבות הכתבה ב"זווית" הסיפור פורסם גם ב-וואלה!**